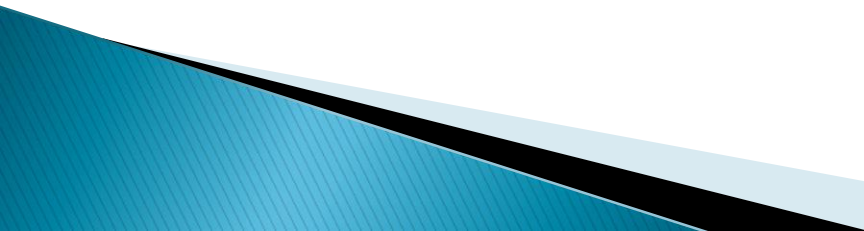
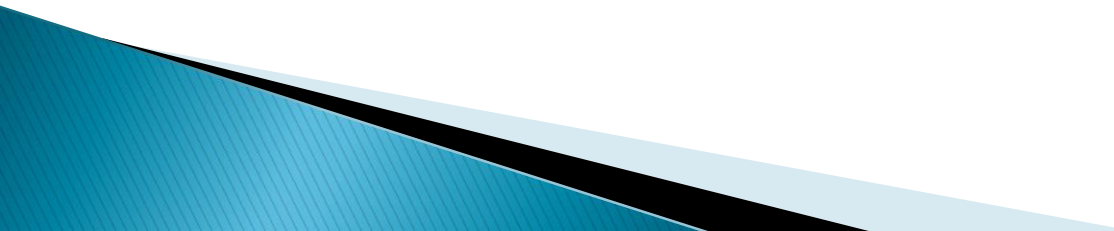

Основе инклузивног васпитања и образовања

Вежбе 14

Компетенције за професију васпитача и наставника

- ▶ Педагошки кадар има кључну улогу у процесу вођења, усмеравања и давања подршке приликом стицања знања код деце, младих и код одраслих који уче.
  - ▶ Компетенција подразумева поседовање потребних способности, ауторитета, вештина и знања.
  - ▶ Данас, овај термин постао је уобичајен у целом свету са различитим значењима.
-

- ▶ На општем нивоу, компетенција има значење “надлежност, меродавност, способност”.
  - ▶ Већи број аутора, не спорећи опште значење, покушавало је да га одреди конкретније. У таквим прецизнијим формулацијама компетенције се одређују као призната стручност или способност којом се располаже.
-

- ▶ У европским педагошким истраживањима термин “компетенција” означава способност наставника да користи своја знања и вештине у практичним и стручним активностима.

- ▶ У Приручнику за исходе учења компетенције се деле на опште/генеричке и стручне.
  - Опште компетенције треба да поседују сви они који заврше одређени ниво образовања, без обзира на струку којом се баве.
  - Стручне компетенције дефинишу се за сваку струку или подручје студија. Повезане су са одређеним академским подручјем.

- ▶ Компетенције педагошког кадра подразумевају више вештина, знања, умећа, способности и особина у њиховој професионалној улози.
- ▶ Према више извора, можемо одредити подручја васпитачких и наставних компетенција:
  - Професионална;
  - Педагошко–дидактичко–методичка;
  - Радна.

- ▶ Закључак Европске комисије (Лисабон, 2000): васпитачи и наставници треба да познају методе, поступке и стратегије поучавања; прикладне поступке у раду са мешовитим групама; усмерени на тимски рад; организовање мотивационог окружења; способни за укључивање у пројекте и вођење пројектног образовања и учења; способност развојања дететове воље за целоживотним учењем, постављати оквире дисциплине без присиле, знати да примене информационе технологије...

- ▶ У Европи се последњих година јавља занимљив тренд који је везан за нове димензије компетенција педагошког кадра.
- ▶ Компетенцијски захтеви могу се сврстати у пет категорија:
  - информацијске и компјутерске;
  - менаџмент и администрација;
  - деце са сметњама у развоју;
  - понашање и вођење групе/разреда;
  - рад са мултикултурним групама/разредима.
- ▶ **Кључна компетенција – компетенција за целоживотно образовање**

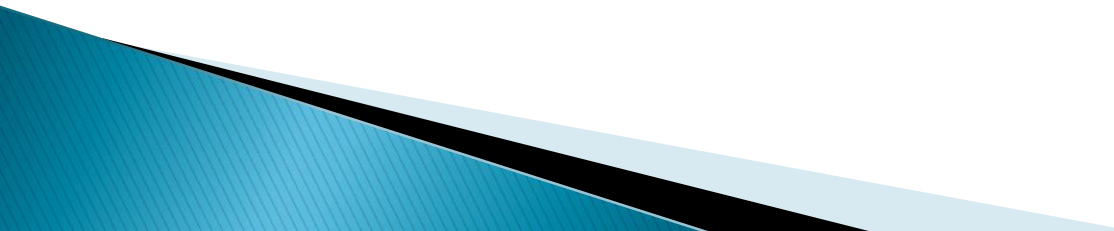
Специфичне компетенције педагошког кадра за инклузивно образовање

- ▶ Министарство Републике Србије (2004) – следеће групе компетенција за квалитетно образовање:
  - професионално знање и
  - стварање подстицајне средине за учење,
  - комуникација и интеракција са децом у процесу образовања,
  - планирање и програмирање рада,
  - праћење напретка деце и самоевалуација уз професионално усавршавање.

- ▶ Рад са децом са сметњама у развоју, тешкоћама у функционисању и инвалидитетом, које имају посебне образовне потребе, односно имају потребу за додатном образовном подршком од педагошког кадра, захтева специфичне образовне и васпитне компетенције.

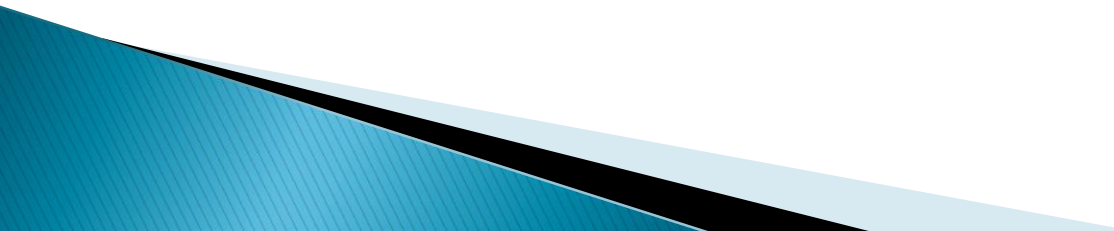
Педагошке компетенције за инклузивно образовање подразумевају да васпитач и наставник:

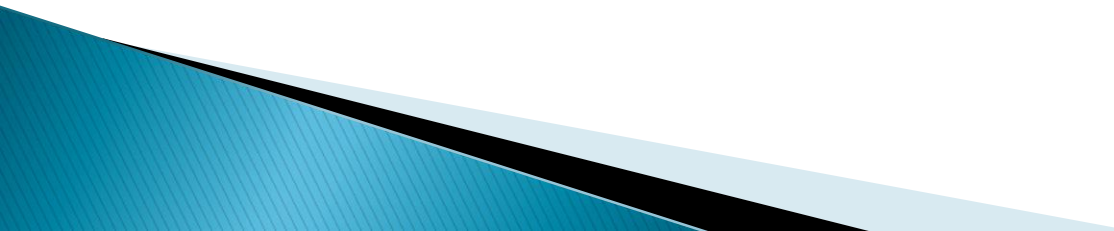
- ▶ Разуме друге и даје подршку другима без обзира на њихове специфичности или различитости;
- ▶ Уважава различитости, толеранцију и демократске вредности у свом раду и начину живота;
- ▶ Ствара инклузивну културу у образовном систему унутар саме установе, и то међу запосленима, васп.–образ. групи или одељењу, колегама, родитељима;

- ▶ Омогућава укључивање деце са посебним образовним потребама у редовну групу и тиме омогућава позитивно искуство за свако дете;
  - ▶ Развија сарадњу међу децом у групи, као и у вртићу, без обзира на специфичности и различитости међу њима;
  - ▶ Разуме како деца уче и омогућава им да уче индивидуалним темпом са циљем да буду успешни и ангажовани у процесу учења;
-

- ▶ Руководи групом са свешћу о личној одговорности за напредак сваког детета;
  - ▶ Организује и мотивише децу да се понашају на начин који задовољава потребе и појединца и групе;
  - ▶ Ради на смањењу препрека и тешкоћа у учењу деце;
  - ▶ Поседује вештине у посредовању при решавању сукоба;
  - ▶ Користи низ стратегија за промовисање позитивних односа, сарадње и сврсисходног учења у групи;
-

- ▶ Разуме како се учење одвија код деце, а посебно деце са посебним образовним потребама и како деца конструишу знање;
- ▶ Разуме на који начин деца уче вештине, а посебно деце са сметњама у развоју;
- ▶ Разуме на који начин на учење утичу физички, социјални, емоционални, морални и когнитивни развој деце и деце сметњама у развоју;

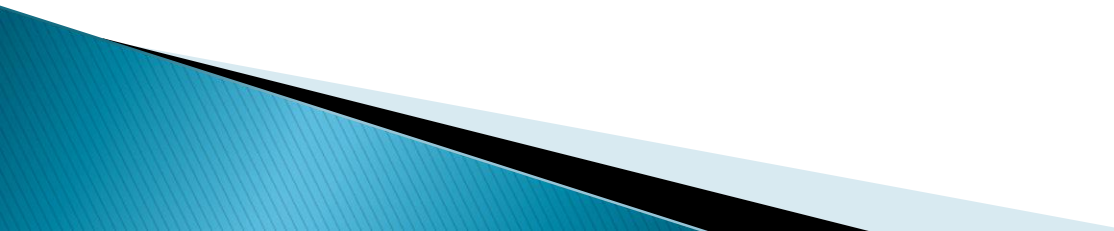
- ▶ свестан различитог развоја деце у групи и да уме код њих да препозна спремност за учење у одређеној области:
  - ▶ Разуме како социјалне групе функционишу и утичу међусобно и то примењују у раду са децом;
  - ▶ Познаје стратегије повећавање мотивације за учење и сарадњу у групи;
-

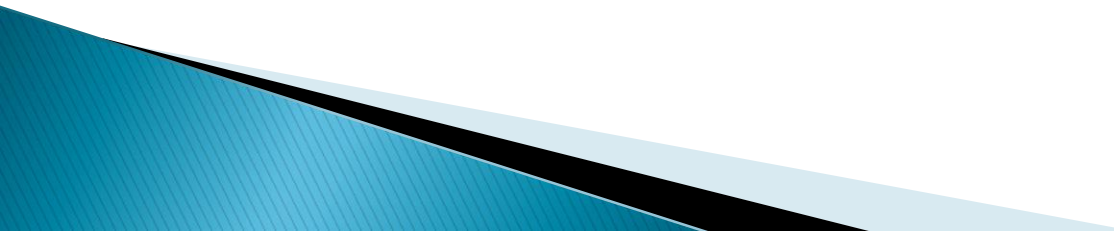
- ▶ Употребљава и развија своје професионално знање и вредности у функцији стварања стимулативне средине за учење;
  - ▶ Познаје и примењује законски оквир и правилнике за инклузивно образовање;
  - ▶ оспособљен за израду, реализацију и вредновање педагошке докуменатције приликом израде ИОП.
-

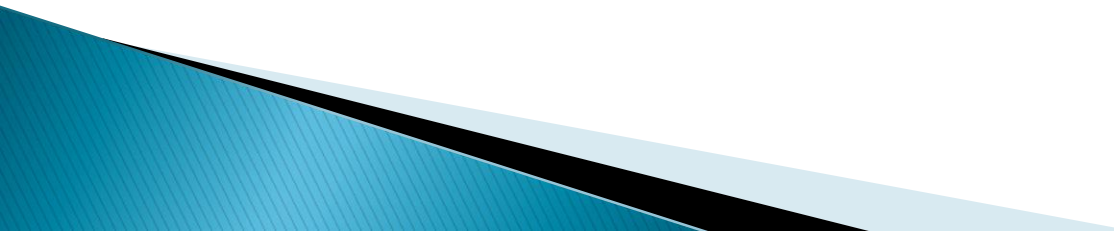

Психолошке компетенције за инклузивно образовање

- ▶ Психолошке компетенције за професију васпитача и наставника односе се на знања, способности и вештине које, с једне стране, поседују као личности, а са друге стране – знања из психологије за реализацију васпитно–образовног процеса, као и специфична знања везана за сметње које имају деца са посебним образовним потребама.

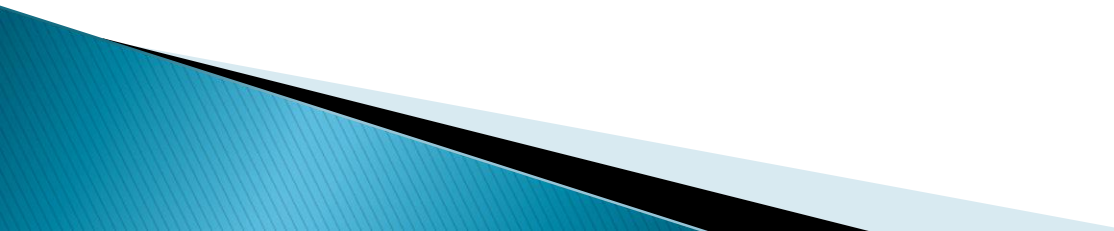
- ▶ Поседује емоционалну стабилност, самоконтролу и самопоуздање за рад у инклузивним условима;
  - ▶ Изражава емпатију, алтруизам и истинољубље и према свој деци;
  - ▶ Изражава толеранцију и сензибилитет за рад са децом са сметњама у развоју, тешкоћама у учењу и функционисању;
-

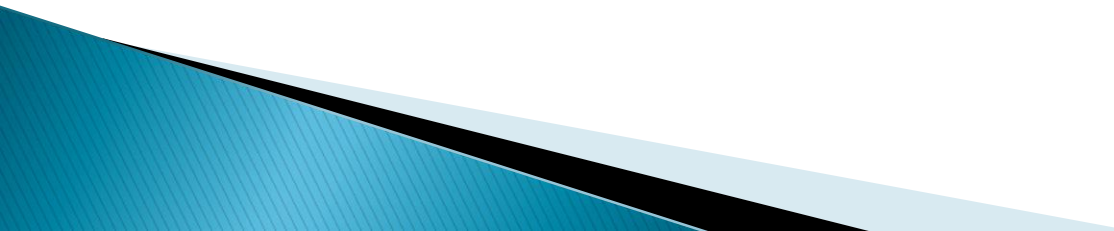
- ▶ Показује савесност и одговорност у свом раду са децом са посебним образовним потребама;
  - ▶ Показује стрпљивост, отвореност, флексибилност, креативност и спремност за нове изазове и напоре;
  - ▶ Прати напредак сваког детета;
  - ▶ Поседује теоријска знања о развојним карактеристикама, о процесу учења деце и о специфичностима тешкоћа које има дете са посебним образовним потребама;
-

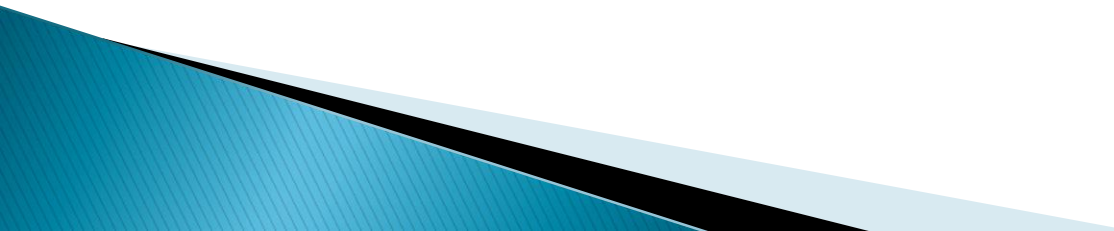
- ▶ Посматра, процењује и идентификује тешкоће и друге специфичности у развоју детета;
  - ▶ Уме да издвоји битно од небитног, да постави питања везана за градиво које треба да се прилагоди детету са посебним потребама.
-

Методичке компетенције за инклузивно образовање

- ▶ Односе се на примену знања и вештина из области педагошких и психолошких наука у самом процесу васпитања и образовања – планирање и припрема за активност, реализација и вредновање ВОП-а. Знања везана за начине поучавања и учења у оквиру одређене области, методе рада, техника учења, дидактичка средства, савремен приступ образовању...

- ▶ Познаје добро своју струку и област и уме да приближи садржаје и деци са посебним образовним потребама;
  - ▶ Поседује општу информатичку и комуникацијску писменост за рад у инклузивним условима;
  - ▶ Користи властите могућности за планирање и реализацију инклузивне праксе;
-

- ▶ Преузима одговорност за планирање и програмирање ВОП–а и његово вредновање у реализацији инклузије;
  - ▶ Преузима одговорност за планирање у вредновање сопственог рада и континуирано стручно усавршавање на подручју инклузивног образовања;
  - ▶ Уме вешто да организује и реализује активност, да уважава различите образовне потребе;
-

- ▶ Уме да мотивише децу и омогућава сваком детету активну улогу на часу;
  - ▶ Вешто комбинује знања о различитим облицима и методама рада, као и о различитим стратегијама и техникама учења и подучавања;
  - ▶ Уме да прилагођава захтеве и образовне садржаје детету са одређеним тешкоћама у развоју.
-

- ▶ Литература:
- ▶ Велишек–Брашко, О. (2015). *Инклузивна педагогија: потребне специфичне компетенције педагошког кадра за инклузивно образовање*. Нови Сад: ВШССОВ.